

5. Сухомлинський В. О. Сто порад вчителю / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад. школа, 1984. – 254 с.

6. Сучасний словник іншомовних слів: близько 20 тис. слів і словосполучень / [Уклад.: О. І. Скопенко, Т. В. Цимбалюк]. – К.: Довіра, 2006. – 789 с.

7. Теплов Б. М. Психология музыкальных способностей / Б. М. Теплов. – Л. : Изд-во АПН РСФСР, 1947. – 335 с.

8. Философский энциклопедический словарь. – [Изд. 2.] – М. : Сов. Энциклоп., 1989. – С. 220.

REFERENCES

1. Kostyuk, O. H. (1973). *Spryyunyattya muzyky i khudozhnya kul'tura slukhacha*. [Perception of music and artistic culture of the listener]. Kyiv.

2. Lyashenko, O. D. (1999). *Khudozhn'o-pedahohichna interpretatsiya muzychnykh tvoriv*. [Artistic and pedagogical interpretation of musical works]. Kyiv.

3. Padalka, H. M. (2004). *Khudozhn'o-pedahohichna interpretatsiya muzyky v strukturi profesiynoyi pidhotovky muzykanta-pedahoha*. [Artistic and pedagogical interpretation of music in the structure of vocational training of musician-teacher]. Kyiv.

4. Razhnikov, V. G. (1983). *Partiturnaya transkriptsiya*. [Score transcription]. Moscow.

5. Sukhomlyns'kyy, V. O. (1984). *Sto porad vchytelyu*. [Hundreds of Teacher Tips]. Kyiv.

6. *Suchasnyy slovnyk inshomovnykh sliv: blyz'ko 20 tys. sliv i slovospoluchen'*. (2006). [Modern dictionary of foreign words: about 20 thousand words and phrases]. Kyiv.

7. Teplov, B. M. (1947). *Psikhologiya muzykal'nykh sposobnostey*. [Psychology of musical ability]. Moscow.

8. *Filosofskiy entsiklopedicheskiy slovar'*. (1989). [Philosophical Encyclopedic Dictionary]. Moscow.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

КОЖБАХТЄЄВА Ніна Федорівна – старший викладач кафедри музично-інструментальної підготовки Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Наукові інтереси: фахова підготовка майбутніх учителів музичного мистецтва.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

KOZHBAKHTEEVA Nina Fedorivna – Senior Lecturer in the Chair of Musical and Instrumental Training State Institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushinsky».

Circle of scientific interests: professional training of future music teachers.

Стаття надійшла до редакції 26.11.2019 р.

УДК 37(08). 364

DOI: 10.36550/2415-7988.2019.182.47

КОВАЛЕНКО Вікторія Костянтинівна –

аспірантка кафедри педагогіки Криворізького державного педагогічного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8383-2723>
e-mail: kovalenko.vik.k@gmail.com

КОМП'ЮТЕРНА ГРАФІКА ЯК СКЛАДОВА ХУДОЖНЬОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сучасний етап розвитку суспільства дає можливість спостерігати, що ринок праці викликає великий попит на фахівців у сфері інформаційних технологій, які здатні приймати нові, креативні рішення та застосовувати новітні технології у просторі. Нині не можливо уявити розвиток будь-якої галузі людської діяльності без використання комп'ютерної графіки. Водночас, у художньо-педагогічній освіті використання комп'ютерної графіки залишається актуальною проблемою впродовж останніх років, привертаючи до себе все більшу увагу спеціалістів, в основному-практичних педагогів.

В системі освіти гостро стоїть завдання

підготовки фахівців до професійної діяльності з використанням комп'ютерної графіки профільних факультетів у вищих навчальних заклад. У художньо-педагогічній освіті використання комп'ютерної графіки залишається актуальною проблемою впродовж останніх років, привертаючи до себе все більшу увагу спеціалістів, в основному-практичних педагогів. Основна ідея розвитку художньої системи освіти полягає в тому, що ефективність навчального процесу може бути поліпшена завдяки впровадження новітніх освітніх систем і технологій. Саме викладач виступає творцем нововведень.

Комп'ютерна графіка в системі художньої освіти дозволяє оптимізувати освітній процес, здійснити міждисциплінарні

зв'язки, розвивати абстрактне і логічне мислення. Комп'ютерні технології розширюють спектр розвитку і застосування в творчій діяльності, дозволяють поглибити кругозір майбутніх учителів образотворчого мистецтва у професійній діяльності.

Комп'ютерна графіка в умовах художньої освіти націлена на пізнавальний, ціннісний, комунікативний розвиток особистості, яка опирається на такі підходи, як: художньо-естетичний, особистісно-діяльнісний, історико-культурологічний [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій дає можливість зробити висновок, що одним із пріоритетів розбудови системи освіти є реформування процесу підготовки педагогічних кадрів у напрямку підвищення якості їх фахової готовності, а саме це опанування ними новітніми технологіями та достатнього рівня володіння комп'ютерної графіки. Впровадження комп'ютерної графіки у художню освіту майбутніх учителів образотворчого мистецтва обумовлено, з одного боку, потребами у вчителів, здатних працювати в умовах інформатизації суспільства, а з іншого боку, впровадженням інформаційних технологій в освіту в цілому.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких охоплено коло питань з проблеми використання комп'ютерної графіки у системі художньої освіти є цілком закономірним. Окремі її аспекти розкрито у працях: В. Мосіна, Т. Трубочанінова. І. Грудінін, Л. Покровщук, Т. Фурсікова та О. Яцюк, які досліджують можливості комп'ютерних технологій у розвитку творчих здібностей та у формуванні професійних компетенцій майбутніх учителів образотворчого мистецтва. В контексті викладання окремих художніх дисциплін з використанням інформаційних технологій у своїх працях розглядає Т. Саєнко, а Ю. Дорошенко, М. Козяр, А. Поліщук, О. Разінкіна, Т. Фурсікова виокремлюють особливості комп'ютерно-орієнтованих мистецьких дисциплін (комп'ютерної графіки) у підготовці майбутніх дизайнерів, учителів образотворчого мистецтва [1].

Мета статті – проаналізувати та обґрунтувати використання комп'ютерної графіки у системі освіти вищої школи і висвітлити роль комп'ютерної графіки у професійній діяльності вчителів образотворчого мистецтва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток інформаційних технологій незнання викладачами існуючих комп'ютерних програм для навчання зі свого предмета негативно впливає на якість освіти майбутніх фахівців. Майбутній вчитель повинен відчувати необхідність використання комп'ютерної графіки у навчальному процесі школи

Так, Л. Турлюн у своїй праці образотворчу значущість комп'ютерної графіки розглядає як особливий вид сучасного мистецтва. Саме тому, комп'ютерну графіку виокремлює як один із напрямів мистецтва постмодернізму, специфікою якого є нестандартний підхід до витворів образотворчого мистецтва, з поміж яких чільне місце займає комп'ютер. На думку мистецтвознавця саме комп'ютер є засобом створення нових витворів мистецтва [4].

Питання застосування комп'ютерної графіки як складника комп'ютерних технологій у вищій школі є досить актуальним. Так, О. Глазунова досліджує методичні аспекти навчання майбутніх фахівців засобами комп'ютерної графіки і зокрема встановила, що комп'ютерну графіку можна використати: у процесі пояснювально-ілюстративного навчання – для візуалізації навчального матеріалу; під час комп'ютерного та дистанційного навчання – для створення та розміщення графічних зображень у програмних засобах навчального призначення та дистанційних навчальних системах [2].

Нами було проведено анкетування на питання анкети «Чи відповідає використання комп'ютерної графіки на заняттях у закладах вищої освіти вимогам сучасного суспільства до особистості та її розвитку?» думки викладачів розділились. більша частина педагогів (31 %) підтримувала заняття з комп'ютерної графіки, зазначаючи у своїх відповідях, що вона впливає на формування у студентів практичного досвіду, який напрацьовує в них алгоритм дій у подальшій трудовій діяльності. Так, 17 % учителів негативно віднеслись до впровадження заняттях комп'ютерної графіки, серед недоліків виділивши: 1) низький інформаційний супровід щодо особливостей викладання предмету методичними працівниками відповідних установ; 2) неналежне матеріально-технічне забезпечення, що впливає на ефективність реалізації нової системи; 3) нестача навчально-методичних видань із питань реалізації технології навчання, які допомагали б їм в організації занять.

42% викладачів не змогли дати відповідь на поставлене запитання. Припускаємо, що наявний у них педагогічний досвід із питань організації заняття з комп'ютерної графіки є замалим або таким, що не дозволяє чітко висловити власну думку. Слід також відмітити, що в своїх відповідях викладачі вказували, що для якісної організації занять з комп'ютерної графіки їм терміново потрібно оволодіти навичками роботи на комп'ютері (у тому числі роботи з різними офісними програмами); вчитися користуватися мультимедійним проектором, інтерактивною

дошкою та різною організаційною технікою. На жаль, шкільне та домашнє середовище педагогічних працівників на момент проведення експерименту не мало належного технічного супроводу, або він був примітивним.

Аналіз результатів діагностування (табл. 1) засвідчив здебільшого низький рівень застосування комп'ютерної графіки на заняттях у закладах вищої освіти студентів контрольних (50,0%) та експериментальних (43,75%) груп з дисципліни «Комп'ютерна графіка». Середній рівень підготовки спостерігався у 30,0% студентів КГ і 31,25 % ЕГ відповідно. Найменша кількість студентів характеризувалася високим рівнем підготовки з дисципліни «Комп'ютерна графіка» (20,0% у КГ та 25,0% в ЕГ).

Таблиця 1
Рівні застосування комп'ютерної графіки на заняттях у закладах вищої освіти студентів на констатувальному етапі педагогічного експерименту

Рівень застосування комп'ютерної графіки	Кількість студентів		Показник у % від кількості студентів	
	КГ	ЕГ	КГ	ЕГ
Низький	15	14	50,0	43,75
Середній	9	10	30,0	31,25
Високий	6	8	20,0	25,0

Оскільки середнє абсолютне значення розбіжності між рівнями застосування комп'ютерної графіки на заняттях у закладах вищої освіти студентів, контрольних та експериментальних груп (1,63%) на констатувальному етапі педагогічного експерименту не перевищує 2%, можна стверджувати про однорідність вибірки студентів КГ й ЕГ та спрогнозувати одержання достовірних експериментальних даних.

Аналіз відвіданих занять на факультеті Мистецтв, художньо – графічного відділення, свідчить про те, що не часто організується робота на основі використання комп'ютерної графіки. На жаль, чимало викладачів не бачать необхідності в цьому (34%), інші (35%) посилаються на недостатню власну компетентність щодо проведення занять з комп'ютерної графіки, треті посилаються на недостатню методичну розробленість даної проблеми (26%), четверті відмовилися дати відповіді на поставлені запитання (21%). Слід зауважити, що 34% викладачів взагалі не планують роботу щодо організації

навчального процесу на основі використання комп'ютерної графіки. На одній третині відвіданих занять викладачі намагалися здійснювати навчальний процес на основі використання комп'ютерної графіки, і це більше стосувалося дисциплін з дизайну. На таких заняттях можна було спостерігати ілюстрацію: практичного змісту інформації, що вивчається (29,5%), встановлення міжпредметних зв'язків (18,5%), формування у студентів знань комп'ютерної техніки (30,6%), розвитку комп'ютерно-алгоритмічних умінь (39,2%), активізації пізнавального інтересу студентів (23,6%), залучення до самостійного виконання завдань (19,8%), до творчого пошуку при розв'язуванні завдань (16,6%) та адекватної самооцінки студентами власного процесу пізнання (23,2%). На наш погляд, причину такого становлення можна пояснити тим, що чимало викладачів бояться порушити логіку подачі навчального матеріалу та не компетентні у використанні програм з комп'ютерної графіки.

Таким чином, зібрані під час проведення констатувального експерименту дані та їх аналіз підтвердили те, що використовуються неповною мірою можливості комп'ютерної графіки на заняттях закладах вищої освіти. Це зумовлює пошук педагогічних умов ефективної використання комп'ютерної графіки на факультетах мистецтв.

Таким чином, комп'ютерна графіка має важливе значення у навчальному й образотворчому процесі, як сучасний засіб навчання, але потребує оновлення змісту художньої освіти в умовах комп'ютеризації навчального процесу, однак спеціальних досліджень.

Вважаємо за необхідне зазначити, що для того, щоб підготувати майбутніх вчителів образотворчого мистецтва з яскраво вираженою творчою компетентністю необхідні викладачі, що творчо підходять до викладацької діяльності. Хоча сама специфіка вивчення комп'ютерної графіки відкриває необмежені можливості для творчості та креативності.

Очевидно, що використання комп'ютерних технологій у навчальному процесі є тим інструментом, який дає змогу вчителю образотворчого мистецтва змінити методи, форми у професійній діяльності задля ефективного розв'язання завдань образотворчого мистецтва.

Ми погоджуємося з думкою про те, що комп'ютерна графіка може виступати сучасним видом образотворчого мистецтва оскільки комп'ютерний малюнок може бути реалістичним втіленням задуму. Тобто комп'ютерна графіка виступає як великий набір інструментарію для роботи у різноманітних жанрах мистецтва, таких як:

пейзаж, натюрморт, портрет та декоративне мистецтво. Враховуючи вищесказане, можна говорити про комп'ютерну графіку, як сукупність програмних засобів, які призначені для розв'язання широкого кола завдань де комп'ютер виступає митцем створення художнього образу. Мистецтво комп'ютерної графіки у студентів повинно викликати інтерес для подальшої реалізації відчуттів у художньої творчості засобами комп'ютерної графіки.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Отже, комп'ютерна графіка в системі художньої освіти дозволяє оптимізувати освітній процес, розвивати абстрактне і логічне мислення. Використання комп'ютерних технологій розширюють спектр розвитку в творчій діяльності, дозволяють поглибити професійний кругозір майбутніх вчителів образотворчого мистецтва але впровадження не можливе без науково-методичного обґрунтування, ресурсного забезпечення та оновленої технічної бази профільних університетів. Крім цього, слід зауважити, що система включає в себе оволодіння крім фахової ще й теоретичної підготовки з образотворчого мистецтва та основ комп'ютерної графіки. Подальшу роботу вбачаємо у розробці завдань, проектів та педагогічних умов з використанням комп'ютерної графіки на заняттях у закладах вищої освіти.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Батієвська Т. В. Про реалізацію структурно-функціональної моделі проектування навчального процесу засобами інформаційних технологій у фаховій підготовці майбутніх учителів образотворчого мистецтва [Електронний ресурс] / Батієвська Т. В. // Народна освіта, 2013. – Вип. 2 (20). – С. 364–369.
2. Глазунова О. Г. Методика навчання майбутніх фахівців аграрного профілю засобами комп'ютерної графіки. – дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія і методика навчання (технічні науки) / О. Г. Глазунова. – Національний аграрний університет, Київ, 2003 – 15 с.
3. Соколов М. В. Формирование профессиональной направленности студентов художественно-графических факультетов на занятиях декоративно-прикладным искусством: автореф. дис. на соиск. ученой степени д-ра пед. наук: спец. 13.00.02 «Методика преподавания» / М. В. Соколов – М., 2002. – 20 с.
4. Турлюн Л. Н. Компьютерная графика как особый вид современного искусства: автореф. дис. ... канд. искусствовед.: 17.00.04 / Турлюн Любовь

Николаевна; Алтайский государственный университет. – Бийск, 2006. – 23 с.

5. L. Savchenko, A. Marchenko, R. Pylnik. Innovative technologies of pedagogical diagnostics as a means of improving the quality of future specialists' education E-SdPTCONICIT – Espacios (ISSN07981015-Venezuela-Scopus), декабрь, 445148 Vol. 39 (Number 49) Year 2018. Page 20 <http://www.revistaespacios.com/a18v39n49/18394920.html>

REFERENCES

1. Batievskaya, T. V. (2013). *About realization of structural-functional model of designing educational process by means of information technologies in professional training of future teachers of fine arts.* [About realization of structural-functional model of designing educational process by means of information technologies in professional training of future teachers of fine arts]. Kyiv.
2. Glazunova, O. G. (2003). *Metodyka navchannya maybutnikh fakhivtsiv ahrarnoho profilyu zasobamy komp'yuternoyi hrafiky.* [Technique for training future specialists of agricultural profile in computer graphics]. Kyiv.
3. Sokolov, M. V. (2002). *Formirovaniye profesional'noy napravlennosti studentov khudozhestvenno-graficheskikh fakul'tetov na zanyatiyakh dekorativno-prikladnym iskusstvom.* [Formation of professional orientation of students of the art-graphic faculties in the classes of decorative and applied arts]. Moscow.
4. Turlyun, L. N. (2006). *Komp'yuternaya grafika kak osobyiy vid sovremennogo iskusstva.* [Computer graphics as a special kind of contemporary art]. Biysk.
5. Savchenko, A. Marchenko R., Pylnik Innovative technologies of pedagogical diagnostics as a means of improving the quality of future specialists' education E-SdPTCONICIT – Espacios (ISSN07981015-Venezuela-Scopus), декабрь, 445148 Vol. 39 (Number 49).

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

КОВАЛЕНКО Вікторія Костянтинівна – аспірантка кафедри педагогіки Криворізького державного педагогічного університету.

Наукові інтереси: художня освіта майбутніх фахівців образотворчого мистецтва.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

KOVALENKO Victoria Konstantinovna – Graduate Student of the Department of Pedagogy Kryvyi Rih State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: artistic education of future specialists in fine arts.

Стаття надійшла до редакції 19.11.2019 р.